De rendementsspiegel van het zwemonderwijs

Het is al bijna 5 jaar geleden dat het Zwem-ABC definitief werd ingevoerd. Deze invoering heeft op het vlak van het zwemonderwijs heel veel vernieuwing gebracht. Het is voor de leerlingen en de zwemonderwijsgevenden veel afwisselender geworden. We kunnen dan ook wel stellen dat de eindtermen, de examenprogramma's, door het werkveld zijn omarmd. Toch zie je in de praktijk nog grote verschillen als het gaat om het rendement van het zwemonderwijs. Dit artikel wil een spiegel zijn voor een ieder, en een uitnodiging om eens kritisch in eigen keuken te kijken.

Spiegeltje, spiegeltje

Reeds bij de aanloop van het Zwem-ABC, dus voor oktober 1998, heeft de NRZ gegevens gebundeld met betrekking tot de gemiddelde duur van de opleidingsweg van het Zwem-ABC. Daar is door meer ervaring misschien nog wel iets afgegaan, maar er is ook wel sprake van enige verschuiving. Zwembadteams stoppen tegenwoordig vaak wat meer in de opleiding naar A, om daarna sneller tot B en C te komen.

De allerjongsten (3- en 4-jarigen) en de wat oudere leerlingen van 10 en 11 jaar zijn bij de bepaling van de gemiddelden buiten beschouwing gebleven. Gekeken is naar de leeftijdsgroepen die we in deze tijd het meest aantreffen bij de zwemlessen, de 5-tot 8-jarigen. Natuurlijk is er sprake van gemiddelden. De ene leerling gaat wat sneller, de andere wat langzamer.

De duur van de opleidingsweg is een spiegel. Een indicator. Als je team sterk afwijkt van het gemiddeld aantal lessen, moet je eens gaan graven in de mogelijke oorzaken. Daarvan benoemen we er een aantal.

Duur van de opleidingsweg van het Zwem-ABC.

De opleidingsweg voor 5-jarigen, die beginnen met weinig of geen waterervaring, tot het A-diploma van het Zwem-ABC duurt gemiddeld 40 klokuren, ofwel 80 lessen van een halfuur. Om met deze leerlingen van A naar B te komen moet gedacht worden aan 6 of 7 klokuren, respectievelijk 12 tot 14 lessen van een half uur. Om van B naar C te komen zijn nog eens 6 of 7 klokuren, ofwel 12 tot 14 lessen van een half uur nodig.

Kortweg, alles opgeteld, duurt (gemiddeld) de opleidingsweg van het Zwem ABC voor kinderen die met 5 jaar beginnen (en geen of weinig waterervaring hebben), naar A: 40 klokuren, naar B: 6 of 7 klokuren en naar C: 6 of 7 klokuren. In totaal dus 52 tot 54 klokuren, ofwel 104 tot 108 lessen van een half uur. Voor leerlingen die met 8 jaar beginnen met de zwemlessen, moet daar (heel voorzichtig berekend) toch zeker 15% lestijd van 11 worden afgetrokken. Dus naar A: 34 klokuren, naar B: 5 klokuren en naar C: weer 5 klokuren.

Derhalve moet de totale opleidingsweg '11 van het Zwem-ABC voor deze groep, I(gemiddeld) kunnen worden afgelegd in circa 44 klokuren, ofwel 88 lessen van een half uur of 66 lessen van drie kwartier.

Toverspiegel

Deze resultaten zijn alleen mogelijk als aan een aantal randvoorwaarden voor inhoudelijk en organisatorisch goed zwemonderwijs wordt voldaan. Wat is daaronder te verstaan? Onder andere:

- Een team dat op de hoogte is (en vaardig is in het hanteren) van de leerprincipes van de opleidingsweg van het Zwem-ABC.
- Een team dat (bij-)geschoold is in het geven van lessen Zwem-ABC voor jongere en oudere leerlingen.
- Hanteerbare groepen, maximaal 8 leerlingen in het voortraject, 10 leerlingen begin hoofdtraject, 12 leerlingen in het diepe bad op weg naar A, maximaal 15 leerlingen van A naar B en van B naar C.
- Voldoende zwemonderwijsgevenden plus één extra kracht om achterblijvende (maar ook snel lerende) kinderen, extra aandacht te geven.
- Een door het team gedragen zwemwerk plan.
- Door het team gedragen fijnmazige tussendoelen in de opleidingsweg.
- Een leerlingvolgsysteem waarin de presentie en de vorderingen van de leerlingen zichtbaar worden.
- Een organisatorisch en inhoudelijk coördinator die het team en de individuele lesgevers op de werkvloer dagelijks aanstuurt en coacht.
- Ruimte voor regelmatige werkbesprekingen met het team.
- Ruimte en budget voor regelmatige (bij-)scholing van de teamleden.
- Goede communicatie met de ouders van leerlingen en met de groepsleerkrachten van scholen.

Het is als het ware een raamwerk dat zowel de kwaliteit als het rendement van het zwemonderwijs bepaalt.

Rendementsverlies

Als je met de toverspiegel naar je eigen zwembadsituatie kijkt en er ontbreekt een item van de randvoorwaarden, dan ontstaat al snel een verlies aan rendement.

Als er meerdere items ontbreken, ontstaat rendementsverlies dat niet alleen optelt, maar ook culmineert (5%+5%+5%= niet 20% rendementsverlies, maar leidt mogelijk zelfs tot 40% en meer rendementsverlies).

Zo ontstaan situaties waarbij de opleidingstijd van 0 naar A voor 5-jarigen, niet 40 klokuren maar 60 of 70 klokuren in beslag neemt.

Schoolzwemmen

Het schoolzwemmen is op veel plaatsen een pikant voorbeeld als het gaat om rendementsverlies, doordat niet wordt voldaan aan één, meerdere of veel items van de randvoorwaarden.

Door veel oorzaken, maar met name door een hele geschiedenis van bezuinigen, wordt vaak met veel te grote groepen en te weinig zwemonderwijsgevenden gewerkt. Als dan nog een aantal items uit de randvoorwaarden wegvalt, is al snel sprake van echt fors rendementsverlies. Voorbeelden waarbij de opleidingstijd naar A voor leerlingen van 8 jaar oploopt naar 60 of zelfs 80 klokuren, zijn voorhanden.

Aan elk zwembad de keuze

Wij nodigen alle zwemonderwijsgevenden en managers van zwembaden uit om met de toverspiegel in eigen keuken te kijken. Er zijn allerlei keuzes te maken. Naar onze mening zou gekozen moeten worden voor

optimale invulling van de randvoorwaarden. Dat leidt tot goede kwaliteit en een hoog rendement van het zwemonderwijs. Dat is goed voor de branche, goed voor elk bad, zwembadteam, ouders en kinderen.

